

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 4. De latinis Editionibus Scripturæ sacræ, & Vulgatæ nostræ authore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

Vaticanæ codicis editam, solemniter approbavit, Ergo, &c.

Tertia sententia media est, quam tenet Bellarminus lib. 2. de verbo Dei cap. 6. ubi docet versionem LXX. interpretum adhuc extare, sed valde vitiatam in pluribus locis: ita ut jam tutum non sit hebraicos vel Latinos textus emendare ex codicibus Græcis. Hoc autem potissimum probat, 1. ex eo quod hæc versio, cujus absolutissima fuit cum textu hebræo consonantia, ut testantur Aristæus, Philo, & alii antiquissimi scriptores fide digni, nunc pluribus locis ab hebræo dissentiat, multa non habeat quæ sunt in textu hebræo, multa habeat quæ non habet textus hebræus; quod norunt omnes utriusque linguæ, hebraicæ & Græcæ periti, & in utriusque textus lectione versati; alii verò discere possunt à Hieronymo. 2. Ex eo quod hæc versio multas habeat sententias quæ cum veritate coherere non possunt, ut ostendit inductio.

Ad 1. autem secundæ sententiæ argumentum respondetur, si Ecclesia Græca nunc puram & integram habet scripturæ interpretationem, Ecclesiam Latinam non habere, nisi valde corruptam: nam si versio LXX. interpretum, qualis nunc extat, pura & integra est, paucis exceptis, quæ parvifunt momenti, textus hebræus corruptissimus est, & ita corruptissima est vulgata nostra editio, quæ, excepto Platerio, cum hebræo magis convenit, quam cum Græco. Videant igitur, utrum malint apud Ecclesiam Græcam, quæ tota ferè in schisma & hæresim prolapsa est, an apud Ecclesiam Latinam quæ apud se habet summum Pontificem, & longè maxima pars est veræ Ecclesiæ, esse puram & integram scripturæ sacre interpretationem?

Præterea, cum illo Ecclesiæ Græcæ in versione LXX. interpretum servanda studio, hæc versio etiam in rebus magni momenti depravata fuit primis Ecclesiæ sæculis, ut constat ex Justino martyre, & ex eo quod tunc sæpius emendata fuit: non enim emendatione indiget, nisi quod depravatum est. Item ad nique Hieronymi artem pervenire non potuit, nisi corrupta, violata, lacerata, inversa, ut testatur ipse Hieronymus; quis scit illam pristinæ puritati & integritati restitutam esse? Quis credit illam ab eo tempore per mille & trecentos annos puram & integram permanere potuisse, quantacumque in ea servanda Ecclesiæ Græcæ cura fuisse supponatur?

Ad secundum argumentum responderetur, falsum esse, quod Sixtus V. hanc versionem ut puram & integram sanctione sua approbavit: solum enim editionem Cardinalis Carafa cura factam approbavit, ut utilem ad Latinæ vulgatæ editionis & veterum Patrum intelligentiam, simulque prohibuit, ne quis privata autoritate eam ultimos annos puram & integram permanere potuisse, quantacumque in ea servanda Ecclesiæ Græcæ cura fuisse supponatur?

Veritas hujus nostræ responsionis confirmatur ex dedicatoria Cardinalis Carafa ad Sixtum V. epistola, in qua editionem promittit, non quæ pura sit & integra LXX. seniorum interpretatio, sed solum quæ ad Septuaginta interpretationem, si non toto libro, majori certe ex parte, quam proximè accedat. Talis autem editio potest adhuc à puritate & integritate versionis LXX. interpretum multum abesse; neque eam approbare Sixtus V. dici potest, nisi ut ad Septuaginta interpretationem juxta correctorum judicium, si non toto libro, majori certe ex parte quam proximè accedentem, atque hoc pacto ad intelligentiam vulgatæ nostræ editionis Latinæ & veterum sanctorum Patrum utilem futuram.

Quæritur 7. quo primùm sermone conscripti fuerint libri deuterocanonici veteris testamenti.

R. 1. Probabile est Ecclesiasticum hebraico, & librum Sapientiæ Græco sermone à scriptore sacro conscriptos fuisse: de illis enim sic loquitur Hieronymus præfat. in libros Salomonis: *Fertur & Panaretos Jesu filii Sirach liber, & alius pseudepigraphus, qui Sapientia Salomonis inscribitur. Quorum priorem hebraicum reperi . . . secundus apud hebræos nusquam est, quin & ipse stylus Græcam eloquentiam redolet.* 2. Libri Tobie & Judith conscripti fuerunt Caldæo sermone, ut expressè Hieronymus affirmat de primo in sua præfat. in librum Tobie, & de secundo in præfat. in librum Judith. 3. Probabile est librum primùm Machabæorum conscriptum fuisse hebraicè; secundus verò Græcè conscriptus fuit: de utroque enim sic loquitur Hieronymus in Prologo Galeato: *Machabæorum primùm librum hebraicum reperi. Secundus Græcus est, quod ex ipsa quoque phrasi probari potest.*

ARTICULUS III.

De Editione Græca novi Testamenti.

Quæritur 1. qua lingua libri novi Testamenti à suis authoribus conscripti fuerint?

R. 1. Matthæus Apostolus hebraicè composuit Evangelium suum pro Hebræis, ut tradit S. Irenæus lib. 3. adversus hæreses c. 1. *Matthæus, inquit, in Hebræis ipsorum lingua scripturam edidit Evangelii, cum Petrus & Paulus Romæ evangelizarent, & fundarent Ecclesiam.* Et post eum Hieronymus in catal. script. eccl. in Matthæo, ubi hæc habet: *Matthæus qui & Levi ex Publicano Apostolus, primus in Judea propter eos qui ex circumcisione crediderant, Evangelium Christi hebraicis litteris verbisque composuit, quod quis postea in Græcum transfulerit, non satis certum est.* Translatum fuisse à Jacobo Apostolo qui frater Domini dictus, & primus Hierosolymorum Episcopus ab Apostolis constitutus, dicitur in synopsi Athanasiana.

2. Reliquas novi Testamenti partes ab Apostolis Evangelistis quorum nomina in fronte gerunt, Græco sermone conscriptas fuisse exploratum est, exceptis tamen Evangelio Marci, & Epistola ad Hebræos. Nam 1. aliquo moderni scripserunt Evangelium Marci à Marco primùm Romæ scriptum esse Latino sermone, & postea ab eodem Aquilejæ in Græcum esse translatum. 2. Epistolam ad Hebræos hebraicè à Paulo scriptam fuisse, ut probabilis, insinuat Hieronymus in catal. in Paulo: *Scripterat autem, inquit, ut Hebræus Hebræis hebraicè, id est, suo eloquio disertissimè, ut ea quæ eloquenter scripta fuerant in hebræo, eloquentius verterentur in Græcum, & hanc causam esse quod à cæteris Pauli Epistolis discrepare videatur.*

Quæritur 2. utrum editio Græca novi Testamenti sit pura & integra.

R. Non est omninò pura, sed in eam errores aliqui saltem librariorum negligentia irreperunt: ita ut tutum non sit semper Latina ex Græcis corrigere. Ita tenet Bellarminus lib. 2. de verbo Dei cap. 7. & aliquot exemplorum inductioe probat. Addit plurimis Græcis codicibus multas veræ scripturæ partes deesse, ut initium capituli 8. Evangelii Joannis, ultimum caput Marci, versiculum 7. cap. 5. Epist. 1. Joannis, *Tres sunt qui testimonium dant in Cælo, Pater, Verbum & Spiritus sanctus.* Item quædam esse in omnibus codicibus Græcis, quæ non sunt partes veræ scripturæ; ut illud, *Quia nunc est regnum & potentia, & gloria in sæcula*, quod additur orationi Dominicæ Marth. cap. 6.

ARTICULUS IV.

De Latinis Editionibus Scripture sacre, & Vulgatæ nostræ auctore.

Quæritur 1. quot olim fuerint Latinæ editiones scripturæ sacre.

R. Ver-

R. Versiones scripturæ sacræ è græco in latinum penè innumerabiles olim fuerunt. *Prob. 1.* ex S. Hieronymo præfat. in Josue. *Cum apud Latinos,* inquit, *tot sint exemplaria, quot codices: & unusquisque pro arbitrio suo vel addiderit, vel subtraxerit, quod ei visum est.* 2. Ex S. Augustino lib. 2. de doctrina christiana. c. 11. ubi hæc habent: *Qui scripturas ex hebræa lingua in græcam verterunt linguam, numerari possunt, latini autem interpretes nullo modo. Ut enim cuique primis fidei temporibus in manus venit codex græcus, & aliquantulum facultatis sibimet utriusque lingue habere videbatur, ausus est interpretari.*

Porò inter illas penè innumerabiles editiones latinas, fuit una communior, quia & cæteris omnibus præstantior, quam S. Hieronymus nominat *Vulgatam editionem* in comment. in cap. 14. Isaia; & S. Augustinus *Italiam* lib. 2. de doctrina christi. cap. 15, ubi sic de ea loquitur: *In ipsis autem interpretationibus, Itala cæteris præferatur: nam ne verborum tenacior cum perspicuitate sententiæ; & Gregorius magnus veterem translationem* in sua ad Leandrum Episcopum epistola in expositionem libri Job.

Quæritur 2. utrum S. Hieronymus libros proto-canonicos veteris Testamenti in latinum sermonem converterit, & quoties.

R. S. Hieronymus bis in latinum convertit libros proto-canonicos veteris Testamenti, primum scilicet ex græco lxx. interpretum, & iterum ex hebræo.

Prob. 1. pars ex apolog. 2. Hieronymi adversus Rufinum, ubi sic ait: *Translationem (lxx. interpretum) diligentissime emendatam, olim mea lingua hominibus dedi (utique latino sermone, ut significant hæc verba, mea lingua.)* Et ex prima ejusdem præfatione in Job, in fine, ubi hæc habet: *Utraque autem editio, & septuaginta juxta græcos, & mea juxta hebræos, in latinum meo labore translata est, eligat unusquisque quod vult.* Et ex prima ejusd. præfat. in lib. Paralip. Cæterum, inquit, *memini editionem septuaginta translatorum olim de græco emendatam, tribuisse me nostris (Latinis, adeoque latino sermone.)* 2. Pars *prob.* ex Hieronymi catalogo script. eccl. extremo, ubi ita de se ipso loquitur: *Novum Testamentum græce fidei reddidi; veteris juxta hebræicam transuli.* Et ex omnibus illius in libros illos præfationibus.

Quæritur 3. utrum S. Hieronymus etiam in latinum verterit libros deuterocanonicos veteris Testamenti.

R. S. Hieronymus libros Tobia; & Judith è chaldaeo in latinum vertit sermonem, ut patet ex ejus in libros illos præfationibus. Quod reliquos spectat, librum scilicet Sapientia; Ecclesiasticum, & Machabæorum primum & secundum, omnino dicendum videtur, eos ab Hieronymo in latinum nunquam fuisse translatos. Nam 1. nullibi aserit, aut etiam innuit se libros illos transulisse. 2. Nulla illius in libros illos extant præfationes, & tamen libris omnibus quos transulit, præposuit præfationes, ut ipse testatur in epistola 89. ad Augustinum, quæ est inter Augustinianas undecima, & in qua sic loquitur: *Quod genus interpretationis in scripturis sanctis sequendum sit ... omnes præfationes divinarum voluminum quas editioni nostræ præposuimus, explicant.*

Confirmari potest responsio nostra ex præfationibus in libros Tobia; & Judith, ex quibus constat Hieronymum penè invitum, nec nisi ut duorum Episcoporum à quibus enixe rogatus fuerat, desiderio satisfaceret, primum librum transulisse; neque ad secundum transferendum adduci potuisse, nisi quia hunc librum Synodus Nicæna in numero sanctarum scripturarum legitur computasse. Alios igitur, cum translationis eorum tanquam ab eo factæ nullum extet vestigium, velut apocryphos, & quorum proinde, ut verbis ejus utar præfat. in lib. Judith, *authoritas ad roboranda illa quæ (circa fidem) in contentionem veniunt, minus idonea judicabatur, prætermisisse* credendus est. Quod adhuc.

Confirmatur ex eo quòd libros illos Cyprianus Hieronymo longè antiquior, tanquam non de verbo ad

verbum citet, quales nunc habemus in vulgata nostra editione, librum quidem Sapientia; in lib. de exhortatione martyrii, & alibi; Ecclesiasticum in lib. de mortalitate, & alibi; primum & secundum Machab. in libro tertio ad Quirinum. Non ergo librorum illorum translationem, qualis extat in vulgata nostra editione, Hieronymo attribuere possumus. Sed nec quòd liberos illos ipse quoque transulit, eoque translatio exciderit, unde possumus conjicere, non habemus. Ergo, &c.

Quæritur 4. utrum S. Hieronymus è græco in latinum verterit novum Testamentum.

R. 1. Hieronymus quatuor Evangelia latina codicum græcorum collatione emendavit. Patet ex ejus in Evangelistas præfatione, in qua hæc scribit: *Hæc præfens præfatiuncula pollicetur quatuor tantum Evangelia, quorum ordo est iste, Mattheus, Marcus, Lucas, Joannes, codicum græcorum emendata collatione, sed veterum; quæ ne multum à lectionis latine consuetudine discrepant, ita calamo temperavimus, ut his tantum, quæ sensum videbantur mutare, correctis, reliqua manere pateremur ut fuerant.*

2. Hieronymus præter quatuor Evangelia, reliquam etiam omnem scripturam novam, tam deuterocanonica, quam proto-canonica, quæ canone nostro continetur, græcorum codicum collatione emendasse dicendus est. Nam reliquam omnem illam scripturam novam tanquam sacram & divinam suscepit, ut patet ex catalogo script. eccl. & in cod. catal. de se ipso dicit: *Novum Testamentum græce fidei reddidi; & epist. 89. ad Augustinum, cum sic alloquitur: Si me, ut dicit, in novi Testamenti emendatione suscipis, quia plurimi, &c.* Unde sic argumentor. Novi testamenti nomine comprehenduntur non solum quatuor Evangelia, sed etiam omnes aliæ scripturæ novæ partes canonica. Ergo Hieronymus non solum quatuor Evangelia emendavit, sed etiam omnem reliquam scripturam novam quam ipse ut canonicam suscipiebat. Atqui ut canonicam suscipiebat omnem illam scripturam novam quæ canone nostro continetur. Ergo, &c.

3. Emendatio novi Testamenti facta ab Hieronymo, talis & tanta fuit, ut pro nova translatione habita fuerit. Patet ex Augustino, qui in sua ad Hieronymum epistola numero decima, sic eum alloquitur: *Non parvas Deo gratias agimus de opere tuo, quòd Evangelium ex græco interpretatus es; quia penè in omnibus nulla offensio est, cum scripturam græcam contulerimus.*

Porò quanta emendatione indigeret novum Testamentum latinum, cum illud emendandum suscepit Hieronymus, certò coniecere licet ex ejus ad Damasum in Evangelistas præfatione, in qua sic ait: *Tot sunt exemplaria penè, quot codices... Cur non ad græcam originem revertentes, ea quæ vel à vitiosis interpretibus malè reddita, vel à presumptoribus imperitis emendata perversius, vel à librariis dormitantibus aut addita sunt, aut mutata, corrigimus? Et inferius: Magnus hic in nostris codicibus error inolevit, dum quòd in eadem re alius Evangelista plus dixit, in alio quia minus putaverint, addiderunt; vel dum eundem sensum alius aliter expresse, ille qui unum è quatuor primum legerat, ad ejus exemplum cæteros quoque existimaverit emendandos. Unde accidit ut apud nos mixta sint omnia, & in Marco plura Luca & Matthei; rursum in Mattheo plura Joannis & Marci, & in cæteris reliquorum quæ aliis propria sunt, inveniantur.*

ARTICULUS V.

Quis sit author vulgatæ nostræ editionis latine.

Responso prima. In nostra Vulgata habemus omnes novi Testamenti partes ex versione quam emendavit S. Hieronymus.

Prob. Nam S. Hieronymus jussu Damasi Pontificis emendavit latinam novi Testamenti versionem anti-